

Zondag 1 maart
1^e Veertigdagentijd
Zondag Invocabit ('Roept Hij mij aan', naar psalm 91: 15)

Voorganger: ds Aster Abrahamsen
m.m.v. projectkoor o.l.v. Marlene Erdmann

Motto: Vrouw

Welkom door de ouderling van dienst

Wij zingen: LB 91: 1, 7

Groet en bemoediging

Moment van stilte

Drempelgebed

Wij zingen: LB 157a: 1, 2, 3

Gebed om ontferming

Wij zingen: LB 157a: 4

Inleiding op de dienst

Luisteren naar *Breath of Heaven* – door projectkoor

Moment met de kinderen

Wij zingen: Zeven woorden van het kruis,
melodie 'Vrede gaat van hand tot hand', Lied 397

Kinderen gaan met het licht naar de kinderdienst

Wij lezen uit de bijbel: Johannes 2: 1-11

Wij zingen: LB 584 in wisselzang:
koor 1 – allen 2 – mannen 3 – allen 4 – vrouwen 5 – koor 6 en 7 – allen 8

Wij lezen uit de Bijbel: Johannes 19: 25-27

Koor: 'And the mother did weep' – Karl Jenkins

Verkondiging

En de moeder van Jezus huilde

Gemeente rondom Jezus,

De moeder van Jezus staat bij het kruis. En ze huilt.

Dat is wat steeds herhaalt wordt in dat indringende muziekstuk van Jenkins: de moeder huilde.

Waar Maria aan het begin van haar leven gezegend, begenadigd was, meer dan alle andere vrouwen, omdat zij was uitverkoren om de moeder van Jezus te zijn, zo staat ze jaren later aan de voet van het kruis waaraan hij genageld is. En ze huilt.

Eigenlijk was ik in eerste instantie best even opgelucht dat ik dit kruiswoord toebedeeld kreeg om de veertigdagentijd mee te beginnen.

Dit is namelijk van de 7 kruiswoorden misschien nog wel de meest lichte, zo dacht ik.

Maar als je dan dit stuk van Jenkins hoort... en als je dan denkt aan die moeder, bij het kruis van haar zoon....de moeder die huilt...dan is dit toch maar een zwaar woord om te bepreken.

Zwaar als alle andere kruiswoorden.

De eerste verhalen in de bijbel over Maria zijn licht:

er is een engel, er is licht, er klinkt een lofzang.

Maar al heel snel wordt duidelijk dat het moederschap voor Maria een zware last is.

Als Maria met de pasgeboren Jezus in de tempel komt, ontmoet ze Simeon. Hij noemt haar zoon 'redding' en 'licht', maar dan zegt hij tegen Maria:

'zelf zult u als door een zwaard doorstoken worden.'

Kon Simeon al vooruitkijken naar dat kruis, waar Maria jaren later onder zou staan?

Dat het zien van haar lijdende zoon zou voelen als een zwaard wat haar door het hart snijdt?

Afgelopen weken hebben we ontmoetingsbijeenkomsten gehad, er volgt er nog één op 22 maart. In drie workshops kon u zich op verschillende manieren bezighouden met de kruiswoorden. In een van de workshops keken we naar een aantal schilderijen waarop de kruisiging wordt verbeeld.

De vraag was: stel je voor dat u, dat jij zelf bij die kruisiging aanwezig was.

Hoe zou dat zijn? Hoe zou je je voelen? Wat zou je doen of juist niet doen?

Moeilijke vragen.

Het zijn vragen die weerstand oproepen: Wie wil er nou bij de kruisiging zijn? Dat was iets vreselijks. Iets om je voor te schamen, iets wat niet had mogen gebeuren...

Op het scherm ziet u een foto die is voortgekomen uit een van de workshops.

Een hele bijzondere en indringende foto is het geworden.

Hier ziet u een aantal gemeenteleden die samen uitbeelden hoe zij zich zouden voelen als ze bij die kruisiging waren. U leest op hun gezichten afkeer, vertwijfeling, verwarring, leegheid, verdriet.

Met grote dank aan hen die eraan meewerkten en dat we dit mochten laten zien.

Er zijn nog meer van dit soort indringende foto's gemaakt en misschien komen die ook verderop in deze 40dagentijd nog wel terug.

Wat je ziet op deze foto's: niemand wil bij het kruis staan. Iedereen vindt het verschrikkelijk. Het is zo zonder perspectief.

Laten we toch even blijven stilstaan, daar onder dat kruis.

Wat gebeurd er daar onder het kruis, met Maria?

En is het echt allemaal zo zonder perspectief?

Om dit goed te begrijpen moeten we niet alleen het verhaal van de kruisiging lezen, maar ook het verhaal van de bruiloft te Kana.

Want Maria wordt slechts 2 keer genoemd in het evangelie van Johannes, en dat is in die twee verhalen. Het zijn spiegelverhalen: verhalen die naar elkaar verwijzen, met elkaar te maken hebben.

Tijdens de bruiloft te Kana, (we hadden het er een paar weken geleden hier in de kerk nog over) wijst Maria Jezus erop dat de wijn op is.

Jezus reageert met: 'Wat wilt u van me? Mijn tijd is nog niet gekomen.'

Dat klinkt niet heel aardig.

Maar, in de vertaling uit de NBV van 1951 staat het nog onaardiger:

'Vrouw, wat heb ik met u van node?'

Zijn eigen moeder wordt niet aangesproken als mama of moeder, zelfs niet met haar naam. Nee, hij noemt haar 'vrouw'.

Onder het kruis gebeurt hetzelfde. In de NBV vertaling staat hoe Jezus tegen haar zegt:

'Vrouw, zie uw zoon'. Hij noemt haar niet bij haar naam en hij noemt haar ook geen moeder.

Maar hij noemt haar vrouw.

Wat was Jezus voor zoon dat hij zo met zijn moeder omging?

Wat hier gebeurd is dat Jezus inderdaad afstand van zijn moeder neemt als moeder.

Hij is Jezus Christus, de Messias, de Redder.

Wat al voorzichtig vorm kreeg in de bruiloft te Kana, wordt hier aan het kruis duidelijk:

Jezus is niet in de eerste plaats Maria's zoon is, maar hij is Maria's redder, hij is haar Messias. Hij zorgt voor haar en gaat voor haar tot het uiterste.

Zoals hij dat voor alle mensen doet.

Bij dat kruis staat Maria en bij haar staat 'degene die Jezus liefhad'.

Verondersteld wordt dat hiermee Johannes werd bedoeld.

Jezus verbindt zijn goede vriend en zijn moeder aan elkaar, en in het Johannes-evangelie is dit het eerste wat Jezus doet als hij aan het kruis is genageld.

Terwijl hijzelf wordt gebroken, is hij bezig met verbinden.

'Vrouw zie uw zoon, zoon, zie uw moeder.'

Maria wordt nu door hem 'vrouw' genoemd, want zij hoeft niet meer zijn moeder te zijn.

Moeder moet ze voor anderen zijn, moeder moet zij zijn voor Johannes.

Zowel zij als Johannes krijgen van Jezus een nieuwe opdracht:

wees niet langer mijn moeder, wees niet langer mijn beste vriend,
maar wees voor elkaar en moeder en een zoon. Zorg voor elkaar!

Vanaf het kruis verbindt Jezus mensen aan elkaar, en dat verband overstijgt familiebanden.

Duidelijk wordt: je hoeft geen familie van elkaar te zijn om bij elkaar te kunnen horen en voor elkaar te kunnen zorgen.

Wat Jezus hier doet, zou je kunnen zeggen, is zijn gemeente stichten:

Hij verbindt mensen met elkaar, los van familiebanden, in zijn naam.

In veel kerken noemen gemeenteleden elkaar broeders en zusters,

Ook al zijn we vaak geen familie.

Want Jezus geeft ons aan elkaar, los van familiebanden, om voor elkaar te zorgen.

In onze gemeente doen we dat ook. Op veel verschillende manieren

Bijvoorbeeld in het pastoraat.

Je kijkt naar elkaar om, je vraagt aan de ander: hoe is het met je?

Je helpt een ander een handje als het nodig is.

Je drinkt een kopje koffie samen en luistert als de ander iets te vertellen heeft.
De kerk is bij uitstek de plek waar mensen met allerlei achtergronden zich met elkaar verbinden en naar elkaar omzien, omdat Jezus dit zo heeft gewild.
Overigens: het pastoraat in onze gemeente kan op dit moment heel goed meer mensen gebruiken die af en toe een ander willen bezoeken.
Als is het er maar 1, dat zou al veel helpen.

Maria en Johannes staan hopeloos en terneergeslagen bij het kruis.
Alsof een zwaard door hun ziel snijdt.
Maar in al die donkerheid en ellende geeft Jezus hen – vanaf het kruis - een nieuw perspectief.
Voor het kruis ontstaan nieuwe familieverbanden.
Mensen die aan elkaar worden gegeven en samen op weg worden gestuurd.

Nog even terug naar die bruiloft te Kana.
Daar wordt duidelijk: Maria is moeder, maar meer dan dat is ze een van de meest trouwe volgelingen van Jezus.
Bij de bruiloft is zij degene die tegen die bedienden zegt:
Doe wat hij zegt. Ze verwijst naar hem, ze volgt hem, ze gelooft in hem.

Bij de bruiloft maakt Jezus van water wijn.
Een vrolijk wonder, waardoor een bruiloftsfeest wordt gered.
Die honderden liters wijn verwijzen naar de overvloed van God, dat heb ik toen al gezegd.
Jezus zegt dan tegen Maria: 'mijn tijd is nog niet gekomen'.
Aan het kruis is zijn tijd wel gekomen.
Daar wordt geen wijn geschonken, maar bloed vergoten.
Maar net als die bruiloft te Kana is de kruisiging in het Johannesevangelie ook een moment van hemelse en goddelijke overvloed.
Want juist daar aan het kruis toont God zijn overvloedige liefde en genade.
En juist in dit kruiswoord aan Maria wat wij vandaag horen toont zich die overvloedige liefde.
Jezus die in zijn diepte gebrokenheid, mensen aan elkaar verbind.

In het begin van mijn preek had ik het over hoe het zou zijn om bij dat kruis te staan.
Hoe moet het voor Maria zijn geweest?
Hoe zou het voor ons zijn?
En u zag een van die indringende foto's uit vanuit de workshops.

Misschien, als je dit zware kruiswoord in het licht zet van Jezus die mensen aan elkaar verbind, dan kun je er ook anders naar gaan kijken.
Zelfs in het diepste lijden, zelfs in zijn sterven kijkt Jezus, de zoon van God, naar mensen om met liefdevolle ogen. Vrouwen en mannen zijn wij, door hem aan elkaar geschonken.
Misschien dat we zo een tot een andere foto zouden komen, een foto waarbij we aan de voet van het kruis samen de handen ineenslaan, de armen om elkaars schouders slaan, voor elkaar zorgen.

We zijn aan elkaar gegeven, verbonden als gemeente rondom Christus.
Dus blijf niet langer bij het kruis staan, in de zin van: blijf niet hangen in de verschrikking, lamgeslagen, maar zoek samen, in verbondenheid met elkaar, naar dat open graf.
Amen

Wij zingen: LB 740: koor 1 – allen 2, 3, 4, 5

Dank- en voorbeden, stil gebed, Onze Vader

Mededelingen

Collecten onder orgelspel J.S. Bach: *'Herzliebster Jesu, was hast du verbrochen'*.

Tijdens de collecten komen de kinderen terug

Moment met de kinderen

Kinderen zetten wat ze hebben gemaakt in de kast

Slotlied LB 536: 1,2,3,4 - Alles wat over ons geschreven is

Zending en zegen

Wij zingen 'Amen, amen, amen'